

The importance of speech culture in the system of vocational education specialist training is substantiated. Attention is drawn to the importance of language education as a relevant aspect of educational policy of many European countries, Ukraine in particular. Speech culture is the basis of language training of professionals in the field of knowledge Education/Pedagogy.

Key words: culture, culture of speech, language, speech, speech culture, language education, signs of speech culture.

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.74.14>

Кур'ян Т. І.

ВИЯВЛЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ ДО НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Статтю присвячено експериментальному дослідженню з проблеми виявлення готовності майбутніх медичних сестер до неперервного навчання в контексті ступеневої вищої медсестринської освіти. Під час дослідження було з'ясовано, що підготовка медичних сестер на початку 90-х років здійснювалася в два етапи, перший з яких охоплював додипломний період навчання у медичних училищах і післядипломну освіту на курсах підвищення кваліфікації. У 1993 році в Україні вперше запроваджується ступенева медична освіта. У статті також розкрито особливості підготовки медичних сестер за різними освітніми ступенями, починаючи з молодшого спеціаліста і завершуючи ступенем бакалавра та магістра. Особливу увагу зацентовано на відмінностях ступеневої підготовки майбутніх медичних сестер. Описано результати педагогічного експерименту (констатувальний етап), проаналізовано результати анкетування студентів 1–4 курсів Черкаської медичної академії та відповіді викладачів під час інтерв'ювання з метою виявлення рівня готовності студентів до продовження їхнього навчання в бакалавраті та магістратурі. Представлено дані, отримані під час проведення експериментального навчання після виконання ними першої зрізової роботи. Висвітлено вивчення питання профорієнтаційної роботи викладачів медичної академії серед випускників загальноосвітніх шкіл та медичних училищ із метою залучення їх до вступу в медичну академію, а також серед студентів молодших курсів самої академії – з метою підвищення їхньої зацікавленості у продовженні навчання в бакалавраті та магістратурі. Запропоновані спеціальні завдання для студентів експериментальної групи стрияли розвитку бажання студентів навчатися протягом усієї професійної діяльності, про це засвідчили оброблені дані виконаного першого тесту випускниками освітнього ступеня “молодший спеціаліст”.

Ключові слова: медсестринська освіта, неперервність навчання, освітні ступені (молодший спеціаліст, бакалавр, магістр), підготовка медичних сестер, педагогічний експеримент (констатувальний етап).

Дослідженню процесу підготовки медичних сестер присвячено низку публікацій: загальній характеристиці формування професійної компетентності майбутніх фахівців сестринської справи (Н. Лісна-Міський); реалізації принципу наступності у системі неперервності освіти (Г. Паласюк); підготовці магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти (І. Махновська); інтегративним підходам у системі ступеневої професійної освіти (Ю. Жидецький) та ін.

Метою статті є з'ясування вияву готовності майбутніх медичних сестер до неперервного навчання у контексті ступеневої вищої освіти та аналіз даних проведеного констатувального етапу педагогічного експерименту щодо їхнього рівня готовності.

Ступенева вища освіта в Україні бере свій початок з 1993 року, коли було затверджено Програму розвитку медсестринської освіти в Україні на період 1993–2002 років. Ступенева вища медична освіта розглядається у контексті безперервної, що має на меті завершену, поступову підготовку медичних кадрів і уможливує опанування особистістю певного освітнього ступеня та кваліфікації. Як зазначав Ю. Жидецький, ступенева вища медична освіта як важливий компонент концепції неперервної освіти створює умови для виконання майбутніми фахівцями певних професійних функцій у системі єдиного цілого. Водночас, на думку автора, діє принцип завершеності освіти на кожному із ступенів підготовки, а це означає, що студенти набувають належний рівень професійної компетентності та отримують можливість до подальшого вдосконалення [1; 2].

Поступово відбувся перехід у підготовці медичних сестер на ступеневу освіту, який, за словами Г. Паласюк, складався з трьох ступенів:

I ступінь – дипломована медична сестра – термін навчання 3 роки на базі повної загальної середньої освіти (11 класів); II ступінь – медична сестра – бакалавр – 1 рік навчання у вищому медичному навчальному закладі освіти II–IV рівні акредитації; III ступінь – медична сестра – магістр [5, с. 9].

Завдання підготовки медсестри освітнього ступеня молодший спеціаліст залишилися такими ж, як і були в радянські часи, а саме навчатися здійснювати медсестринські маніпуляції під керівництвом лікаря. Запровадження ступеня бакалавр дало змогу випускнику бакалаврату, крім основних своїх функцій, виконувати управлінську та педагогічну діяльність.

У 2014 році з ухваленням Закону України “Про вищу освіту” в підготовці фахівців було акцентовано увагу на продовженні навчання молодших сестер у магістратурі, яке передбачало поглиблену теоретичну

та практичну підготовку медсестер та вироблення в них управлінської функції, формування умінь здійснювати науково-дослідницьку діяльність. Випускник магістратури може обіймати керівну посаду головної медсестри, медсестри-координатора, заступника головного лікаря з медсестринства [4, с. 26]. Тоді ж було додано і четвертий освітній ступінь – підготовку доктора філософії з медсестринства. На думку Н. Лісна-Міських, ця підготовка вимагає від його здобувачів набуття глибоких теоретичних знань і умінь, необхідних для продукування ідей, що мають теоретичне та практичне значення, розв’язання комплексних проблем у своїй професійній роботі та дослідницько-інноваційної діяльності, вироблення методології для науково-педагогічної діяльності [3, с. 124].

Студент, який потрапляє на навчання до закладу вищої медичної освіти, спочатку здобуває ступінь молодшого спеціаліста, він має право на цьому і завершити своє навчання, а може продовжити його, щоб стати випускником бакалаврату, а згодом і магістратури, завершивши повний цикл вищої освіти. Нині Україні необхідні висококваліфіковані медичні сестри з вищою освітою, тому перед викладачами закладів вищої медичної освіти державою поставлено завдання регулярно і систематично проводити профорієнтаційну роботу серед студентів з метою залучення їх до подальшого навчання в бакалавраті та магістратурі.

У 2018–2019 навчальному році з метою виявлення рівня готовності випускників до подальшого навчання в Уманському медичному коледжі, Ватутінській філії Черкаської медичної академії та Фаховому медико-фармацевтичному коледжі Української медичної стоматологічної академії було проведено опитування студентів випускного курсу, які здобували освіту за ступенем молодший спеціаліст, у якому взяло участь 320 осіб. З них 64 % опитаних виявили бажання продовжити навчання у вищому медичному закладі, 24 % – відмовилися продовжувати навчання, а 12 % – на той час ще не визначилися.

У 2019–2020 навчальному році, нами було проведено анкетування студентів Черкаської медичної академії спеціальності 223 «Медсестринство, а саме: студентів першого курсу, які вступили в заклад на базі повної загальної середньої освіти, студентів третього курсу цієї спеціальності перед складанням державних іспитів на здобуття освітнього ступеня молодший спеціаліст та студентів випускного курсу освітнього ступеня бакалавр. Анкетуванням було охоплено 68 студентів першого курсу, 106 студентів, які закінчували навчання освітнього ступеня молодший спеціаліст та 15 студентів випускників бакалаврату. Насамперед нас цікавила відповідь студентів на перші три запитання анкети.

Першим питанням, яке ставилося в анкеті, було «Чи задовольняє рівень одержання фахових знань і набуття практичних умінь у цьому освітньому закладі?» 98,9 % першокурсників дали відповідь «Так» і лише 1,1 % відповіли «Ні». Випускники освітнього ступеня молодший спеціаліст, відповідаючи на це запитання анкети, зазначили 74,5 % – «Так», 15,5 % – «Вагаюсь відповісти», 10 % – «Ні». Щодо випускників бакалаврату, то їхні відповіді розподілилися так: 82,2 % респондентів повністю задовольняє рівень освіти в медичній академії, 11,8 % – вагалися відповісти, лише 6 % висловили своє невдоволення фаховим рівнем підготовки в освітньому закладі.

Другим, основним запитанням цієї анкети нами було визначено «Чи продовжите ви своє подальше навчання в медичній академії по завершенню освітньої програми? (для студентів першого курсу – в бакалавраті і магістратурі; для випускників освітнього ступеня молодший спеціаліст – бакалавраті і магістратурі; для випускників бакалаврату – в магістратурі)». 99,1 % першокурсників підтвердили своє бажання навчатися і в бакалавраті, і в магістратурі. Відповіді майбутніх молодших спеціалістів різнилися у порівнянні з відповідями першокурсників. 53,2 % виявляють бажання навчатися лише в бакалавраті, 8,2 % – у магістратурі, 38,6 % – вважають для подальшої професійної діяльності достатнім здобуття освітнього ступеня молодший спеціаліст. Випускники бакалаврату не всі виявляють бажання продовжити навчання в магістратурі, таке прагнення лише у 22,4 %.

Третє запитання анкети вимагало дати відповідь «Чим вмотивоване ваше бажання продовжити навчання у бакалавраті / магістратурі?». Відповідаючи на нього, студенти першого курсу зазначили: по-перше, це дасть можливість їм стати високопрофесійними медичними сестрами (42,3 % респондентів); по-друге, по завершенню навчання в медичній академії матимемо змогу вступити до медичного університету за спеціальністю «Лікувальна справа» (21,3 %); по-третє, продовження навчання у медичній академії і у бакалавраті, і у магістратурі відкриє перспективи для успішного працевлаштування у лікувально-профілактичних закладах (16,4 %); по-четверте, хочу навчатися, бо навчатися краще, ніж працювати (12 %); по-п’яте, цього хочуть батьки (8 %). Студенти здобувачі освітнього ступеня молодший спеціаліст запропонували інші варіанти відповідей: 1) буду навчатися в бакалавраті, щоб у майбутньому обійняти посаду старшої медсестри (57,2 % анкетованих); 2) прагну підвищити свою практичну підготовку в закладах охорони здоров’я під час проходження виробничої практики в бакалавраті (22,6 %); 3) випускники бакалаврату мають можливість отримувати більшу зарплатну (11,2 %); 4) буду вступати в бакалаврат, щоб після його завершення продовжити навчання в магістратурі (9 %). Відповіді студентів, які завершували навчання в бакалавраті, розподілилися таким чином: 1) не бажаю продовжувати навчання в магістратурі, бо вважаю, що отримання диплому бакалавра буде достатнім для моєї успішної професійної діяльності (72,5 %); 2) хочу продовжити навчання в магістратурі, тому що у майбутньому планую обійняти керівну посаду (головної медсестри, медсестри-координатора, заступника головного лікаря з медсестринства) (18,2 %); 3) завершення навчання в магістратурі стане для мене базою для написання кандидатської дисертації з медсестринства (9,3 %).

Відповіді студентів на поставлені ці запитання демонструють надзвичайне задоволення від фахової підготовки у медичному закладі вищої освіти у першокурсників та їхнє бажання продовжувати навчання на вищих освітніх ступенях як у бакалавраті, так і в магістратурі. У відповідях випускників освітнього ступеня молодший спеціаліст та бакалавр спостерігається зниження зацікавленості студентів у подальшому навчанні, практичне спрямування отриманого фаху, небажання студентів постійно продовжувати підвищення своєї кваліфікації, займатися науково-дослідницькою діяльністю, недооцінку перспектив у використанні набутих знань, умінь і навичок на практиці. А також вважаємо, що не закріплена в законодавстві вимога обіймати керівні посади у медсестринстві лише випускникам з повною вищою освітою, теж впливає на мотивацію навчання майбутніх медичних сестер у бакалавраті і магістратурі.

Під час дослідження нас зацікавило питання, яку роль виконує профорієнтаційна робота викладачів серед випускників середньої загальноосвітньої школи, медичних училищ, коледжів, медсестер закладів охорони здоров'я, які мають диплом молодшої медсестри, з метою залучення їх до навчання у медичних закладах вищої освіти, а також чи проводиться повною мірою профорієнтаційна робота викладачів на молодших курсах серед студентів медичної академії з метою продовження їхнього навчання в бакалавраті і магістратурі. З цією метою було проведено опитування викладачів передусім фахових дисциплін, а також викладачів загальної підготовки. В опитуванні взяло участь 22 викладачі, серед них з п'ятирічним стажем роботи – 7, з стажем роботи 10 років – 10, зі стажем роботи 20 і більше років – 5. Інтерв'ювання викладачів проводилося протягом першого семестру 2019–2020 навчального року.

Відповідаючи на запитання “Чи брали ви участь у профорієнтаційній роботі у попередньому навчальному році?”, 93,6 % респондентів дали стверджувальну відповідь “Так”. 51,8 % опитаних брали участь у профорієнтаційній роботі серед учнів випускних класів загальноосвітніх шкіл області, загалом це були школи обласного центру. 28,2 % – проводили профорієнтаційну роботу у сільських школах Черкаського району. 20 % – залучалися до профорієнтаційної роботи серед студентів медичних училищ Черкаської області. Майже 100 % інтерв'юєрів зазначили, що паралельно проводили профорієнтаційну роботу студентів Черкаської медичної академії з метою залучення їх до навчання в бакалавраті, а згодом і в магістратурі. З цією метою використовувалися виховні години в академічних групах, спеціальні профорієнтаційні бесіди про перспективи працевлаштування в майбутньому з дипломами про вищу освіту, зустрічі з випускниками медичної академії, які працюють у лікувально-профілактичних закладах міста і області. З метою профорієнтаційної роботи Черкаська медична академія протягом останніх 10 років проводить науково-практичні конференції із залученням науковців, викладачів Житомирського інституту медсестринства, які, виступаючи з науковими повідомленнями, беруть участь у індивідуальних бесідах зі студентами медичної академії, розкриваючи секрети досвіду медичних сестер різних освітніх ступенів та можливості їхньої участі в роботі на керівних посадах.

Під час інтерв'ю ставилося запитання до викладачів, “Які форми і методи спілкування зі студентами є ефективними для профорієнтаційної роботи, окрім бесіди?”. 75,4 % викладачів, зазначили, що ефективними методами у проведенні профорієнтації в загальноосвітніх школах та медичних училищах є використання презентацій, відеороликів про сам освітній заклад; спеціальності, які можна здобути, навчаючись в академії; науково-дослідницьку роботу студентів; проходження різних видів практики в амбулаторних умовах та дозвілля студентів; дні відкритих дверей, що організуються двічі на рік; участь у щорічному заході на честь дня міста “Місто професій”. 16,2 % – стверджували, що ефективною формою профорієнтаційної діяльності виступають зустрічі з головними і старшими медсестрами, які працюють у закладах охорони здоров'я міста та області. 8,4 % – вважають, що ефективним методом профорієнтаційної роботи зі студентами є написання творчих робіт “Професія, яку я обрав(ла)”, “Чому я хочу стати медичною сестрою”.

Під час інтерв'ю також постало запитання, “Чи проводилася роз'яснювальна робота серед студентів медичного закладу про розмежування функцій звичайної медсестри, старшої медсестри, головної медсестри лікувально-профілактичного закладу і чи розуміють студенти, які обов'язки мають медсестра-координатор та які функції має виконувати посадова особа заступник головного лікаря з медсестринства?”. Майже всі викладачі фахових дисциплін стверджували, що подібна робота проводиться загалом в академічних групах бакалаврату та магістратури, оскільки цим студентам у недалекому майбутньому випаде працювати на зазначених посадах.

Аналізуючи мотиви безперервного навчання студентів, їхні прагнення навчатися протягом всього професійного життя, нам було цікаво дізнатися, як змінюються у студентів бажання навчатися за освітніми ступенями від молодшого спеціаліста до випускника магістратури. Під час бесіди викладачі зазначили, що протягом останнього часу спостерігається тенденція до швидких змін у настроях і бажаннях студентів. Якщо на першому курсі, майже 100 % студентів мріють отримати повну вищу освіту, то вже на другому, третьому курсах майже у половини це бажання зовсім зникає, вони задовольняють себе лише отриманням освітнього ступеня молодший спеціаліст. До 30 % студентів прагнуть вступити до бакалаврату і отримати диплом бакалавра. І лише до 20 % прагнуть продовжити навчання в магістратурі.

Викладачі Черкаської медичної академії причини небажання студентів продовжувати здобуття вищого освітнього ступеня вбачають у:

- отриманні диплома молодшого спеціаліста та негайному працевлаштуванню у лікувальних закладах (48,4 % відповідей);

- донині державою поки що затверджена вимога у законодавчих документах про те, що для обіймання вищих посад, як наприклад, старшої чи головної медсестри, випускнику достатньо бути молодшим спеціалістом і йому не потрібна освіта вищого ступеня – диплом бакалавра чи магістра (29,3 % серед опитаних);

- страх у студентів складати ЗНО з української мови для вступу в бакалаврат та Єдиний вступний іспит з іноземної мови для вступу до магістратури (11,8 %);

- недостатня кількість місць для державного замовлення (особливо в магістратурі) та висока оплата за навчання за контрактною формою (10,5 %).

У першому семестрі 2019–2020 навчального року нами розпочато експериментальне навчання зі студентами третього курсу освітнього ступеня молодший спеціаліст, оскільки під час анкетування було виявлено, що у цих студентів зменшилось бажання продовжувати навчання на 38 % порівняно з відповідями студентів першого курсу. До експерименту було залучено 106 учасників, яких ми розподілили за експериментальною і контрольною групою: 54 – контрольна і 52 – експериментальна. За спеціальною авторською програмою дослідження для студентів експериментальної групи пропонувались розроблені завдання поглибленого вивчення державних документів про вищу освіту, нормативно-правових актів із медсестринства, зокрема Галузевих стандартів і Стандартів вищої освіти України, у яких безпосередньо йдеться про розширення обов'язків медсестри-бакалавра та медсестри-магістра, формування загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей медсестри різних освітніх ступенів. А також організовано вивчення змісту освітніх професійних програм спеціальності 223 Медсестринство, особливо акцентувалась увага на прогностичних результатах навчання.

Студентам експериментальної групи пропонувалось розв'язання професійно-орієнтованих ситуаційних задач, пов'язаних з їх поведінковою діяльністю у спілкуванні з лікарем, пацієнтами, з прийняттям управлінських рішень та роботою з комп'ютерним обладнанням.

Студенти експериментальної групи одержали завдання протягом одного дня перебування їх у лікувальному закладі під час практики попрацювати під керівництвом головної медсестри з питання організації праці середнього та молодшого медичного персоналу.

Метою цих завдань є застосування одного із дієвих принципів навчання – принципу наступності, реалізація якого забезпечила нам випередження у навчанні молодших спеціалістів з медицини та дала змогу сформувати у них повне уявлення про професійні функції медсестер керуючої ланки.

Після першого етапу експериментального навчання нами було проведено контрольний зріз як у експериментальній, так і в контрольній групах. Студентам пропонувалося виконати тест з метою виявлення змін у їх прагненні продовжити подальше навчання в медичній академії у бакалавраті та магістратурі. Результати цього тестування підтвердили, що в експериментальній групі показник готовності студентів до продовження навчання поліпшився, а в контрольних групах він залишився майже на тому рівні, що і був до початку експерименту. Якщо під час анкетування відсоток студентів третього курсу, які виявляли бажання у продовженні навчання становив 61,4 % (53,2 % прагнули продовжити навчання в бакалавраті і 8,2 % у магістратурі), то результати першого зрізу показали, що в контрольній групі 62 % її учасників прагнуть продовжити навчання у бакалавраті, а згодом і в магістратурі. Студенти експериментальної групи, які налаштовані продовжити своє навчання становлять 84 % і лише 16 % студентів експериментальної групи не змінили своє прагнення завершити своє навчання на рівні молодшого спеціаліста. Показники результатів першого тестування відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця готовності студентів продовжити навчання у бакалавраті та магістратурі Черкаської медичної академії (за результатами першого зрізу)

Готовність продовжити навчання	За результатами анкетування		За результатами першого зрізу	
	у бакалавраті	у магістратурі	у бакалавраті	у магістратурі
КГ	53,2 %	8,2 %	53,8	8,2
ЕГ			73 %	11 %
Разом КГ	61,4 %	62 %		
Разом ЕГ		84 %		

Із даних порівняльної таблиці видно, що експериментальне навчання уже на першому його етапі є результативним. Так, на 22,6 % збільшилась кількість студентів, які виявляють бажання продовжити навчання, особливо їхнє прагнення пов'язане з навчанням в бакалавраті (приріст 19,8 %), а у магістратурі показник готовності має незначні зміни (приріст 2,8 %).

Отримані показники початку експериментального навчання зумовлюють продовжити експеримент із подальшим розробленням спеціальної програми та завдань, пов'язаних із підвищенням ефективності професійної роботи серед студентів під час їхнього навчання на рівні «молодший спеціаліст» з метою налаштування їх на формування готовності до навчання протягом всього професійного життя.

Висновки. Отже, в Україні протягом двох останніх десятиліть упроваджуються ступенева медсестринська освіта, метою якої є здобуття випускниками вищої медичної освіти. Під час дослідження було проведено анкетування студентів різних курсів навчання за спеціальністю молодший спеціаліст, у ході якого було виявлено, що студенти третього (випускного) курсу недостатньою мірою виявляють бажання продовжувати навчання і підвищувати свій рівень кваліфікації в бакалавраті та магістратурі. Проведене серед викладачів опитування підтвердило небажання студентів здобувати повну вищу освіту. Це і зумовило нас запропонувати експериментальну програму навчання і розпочати перший етап констатувального експерименту. Аналіз проведеного першого зрізу експериментального навчання підтвердив ефективність розроблених завдань. Подальшого дослідження потребує аналіз результатів, отриманих під час проведення формувального етапу експерименту та порівняння їх з результатами початкового констатувального етапу.

Використана література:

1. Жидецький Ю. Інтегративні підходи у системі ступеневої професійної освіти. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1999. № 2, С. 58–61.
2. Жидецький Ю., Ковальчук І., Онищенко В. Ступенева професійна освіта: спроба концептуального підходу. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1998. № 5, С. 89–95.
3. Лісна-Міськів Н. Загальна характеристика формування професійної компетентності майбутніх фахівців сестринської справи. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Сер. : Педагогічні науки*. Херсон, 2016. Вип. 72(1). С. 122–126.
4. Махновська І. Професійна підготовка магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти: дис. ... кандид. пед. наук: 13.00.04 / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2015. 312 с.
5. Паласюк Г. Наступність у системі неперервної підготовки медсестер вищих медичних закладів освіти. *Медсестринство*. 2012. № 2. С. 7–11.

References:

1. Zhydetsky Y. Intehratyvni pidkhody u systemi stupenevoi profesiinoi osvity [Integrative approaches in the system of degree professional education]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*. 1999. № 2, S. 58–61 [in Ukrainian].
2. Zhydetsky Y., Kovalchuk I., Onyschenko V. Stupeneva profesiina osvita: sproma kontseptualnoho pidkhodu [Gradual professional education: an attempt at a conceptual approach]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*. 1998. № 5, S. 89–95 [in Ukrainian].
3. Lisna-Miskiv N. Zahalna kharakterystyka formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sestrynskoï spravy [General characteristics of the formation of professional competence of future nursing professionals]. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ser. : Pedahohichni nauky*. Kherson, 2016. Vyp. 72(1). S. 122–126 [in Ukrainian].
4. Makhnovskaya I. Profesiina pidhotovka mahistriv sestrynskoï spravy v umovakh stupenevoi osvity [Professional training of masters of nursing in terms of higher education]: dys. ... kandyd. ped. nauk: 13.00.04 / Zhytomyrskyi derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka. Zhytomyr, 2015. 312 s. [in Ukrainian].
5. Palasyuk G. Nastupnist u systemi nepererвної pidhotovky medsester vyshchyykh medychnykh zakladiv osvity [Continuity in the system of continuous training of nurses of higher medical educational institutions] *Medsestrynstvo*. 2012. №2, S. 7–11 [in Ukrainian].

Kyrian T. I. Identifying the level of readiness for junior nurses' continuing education

The article is devoted to an experimental study on the problem of identifying of future nurses' readiness for continuing learning in the context of graduate higher nursing education. It was found in the process of study that nurses' training in the early 1990s was carried out in two stages, the first of which covered undergraduate study in medical schools and postgraduate education in advanced training courses. In 1993, gradual medical education was introduced in Ukraine for the first time. It clarifies the specific features of nurses' training in various educational degrees, starting with a junior specialist and ending with a bachelor's and master's degree. Particular attention is paid to the differences of future nurses' gradual training. The results of the pedagogical experiment (statement stage) are described, the results of the survey of students of the 1st-the 4th courses of Cherkasy Medical Academy and teachers' answers during the interview are analyzed in order to identify the level of students' readiness to continue their studies in bachelor's and master's degrees. The data obtained during the experimental training after they performed the first cut work are presented. The study of medical academy teachers' vocational guidance among graduates of secondary schools and medical schools in order to attract them to enter the medical academy, as well as among junior students of the academy in order to increase their interest in continuing their undergraduate and graduate studies is covered. The proposed special tasks for students of the experimental group contributed to the development of students' desire to learn throughout their professional activities, as it was evidenced by the processed data of the first test performed by graduates of junior specialist's degree.

Key words: nursing education, continuity of education, educational degrees (junior specialist, bachelor, master), nurses' training, pedagogical experiment (statement stage).